

İSTİLİXANA SIĞORTASININ ƏSAS ŞƏRTLƏRİ

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Bu şərtlər Azərbaycan Respublikasının «Sığorta haqqında» Qanununa və Mülki məcəlləyə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1. SIĞORTA TƏ`MİNATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ

Bu sığorta şərtləri ilə, dolu düşməsi nəticəsində istilikxanalara və istilikxanalarda yetişdirilən məhsullara dəyən ziyan və zərərlərə, sığorta məbləği daxilində tə`minat verilir.

2. SIĞORTA MƏBLƏĞİNİN ƏHATƏ DAİRƏSİ

Sığorta məbləği aşağıda göstərilənlərin ümumi dəyərindən ibarətdir:

- 2.1. İstilikxanaların, örtük və digər quraşdırma materiallarının montaj xərcləri də daxil olmaqla ümumi dəyəri;
- 2.2. İstilikxana konstruksiyasının, hazırlanması və montajı üçün ödənilən haqlar da daxil olmaqla ümumi dəyəri;
- 2.3. Qızdırıcı, hava tənzimləyici, suvarma qurğuları və istilikxanaların digər bu kimi əsas cihaz və avadanlıqlarının dəyəri;
- 2.4. İstilikxanalarda becərilən bitkilərin məhsullarının yetişdirdikləri zaman nəzərdə tutulan təxmini məbləğləri (əgər sığorta müddəti ərzində bir neçə dəfə məhsul götürülürsə, həmin məhsulların nəzərdə tutulan məbləğlərinin cəmi).

3. ƏLAVƏ SIĞORTA HAQQI MÜQABİLİNDƏ SIĞORTA TƏ`MİNATINA DAXİL EDİLƏN ZƏRƏRLƏR

3.1. Aşağıdakı hadisələr nəticəsində dəyən zərərlər, yalnız əlavə sığorta haqqı ödəməklə sığorta tə`minatına daxil edilə bilər:

- 3.1.1. Tə"til, lokaut, qarışıqlıq və xalq hərəkatları;
- 3.1.2. Pis niyyətli hərəkatlər;
- 3.1.3. Terror;
- 3.1.4. Yanğın, ildırım, partlayış;
- 3.1.5. Qasırğa;
- 3.1.6. Zəlzələ və vulkan;
- 3.1.7. Qar ağırlığı;
- 3.1.8. Şaxta;
- 3.1.9. Sel və su basması;

- 3.1.10. İstilikxananın daxilində baş verən su basması;
- 3.1.11. Torpaq sürüşməsi;
- 3.1.12. Duman;
- 3.1.13. Avtomobil, su və hava nəqliyyat vasitələrinin çirpılması;
- 3.2. Aşağıda göstərilən zərərlər, müqavilədə təminat verilən hadisələrlə əlaqədar olsa belə sığorta təminatının əhatə dairəsinə daxil deyildir və belə itgilərə, yalnız əlavə müqavilə bağlanması şərtilə təminat verilə bilər:
- 3.2.1. Təminat verilən hadisənin səbəb olduğu keyfiyyət itgisi;
- 3.2.3. Fəaliyyətin dayanması və ya zəifləməsinin səbəb olduğu gəlir itgisi;
- 3.2.3. Dağıntıların aradan qaldırılması üçün çəkilən xərclər.

4. SİĞORTA TƏMİNATINA DAXİL OLMAYAN ZƏRƏRLƏR (İSTİSNALAR)

Aşağıdakı hallar nəticəsində dəyən ziyan və zərərlər sığorta təminatına daxil edilmir:

- 4.1. İstilikxanaların düzgün layihələşdirilməməsi və ya layihənin düzgün tətbiq edilməməsi;
- 4.2. İstilikxanalar qurulduğu zaman keyfiyyətsiz materialdan istifadə edilməsi və ya işin keyfiyyətsiz icrası;
- 4.3. Müharibə, hər cür hərbi hərəkətlər, istila, xarici düşmən basqınları, (müharibə elan edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq), daxili münaqişə, ixtişaş, üsyan, qiyam və bunlarla əlaqədar həyata keçirilən inzibati və hərbi tədbirlər;
- 4.4. Nüvə partlayışı, radiasiya və radioaktiv çirklənmə, və bunlarla əlaqədar həyata keçirilən inzibati və hərbi tədbirlər;
- 4.5. Səlahiyyətli orqanların sığortalı məhsul və ərazidən istifadə etməsi;
- 4.6. Sığorta etdirənin özünün və ya hərəkətlərinə görə məsuliyyət daşdığı şəxslərin qəsdən edilən hərəkətləri və ya kobud səhvləri.

5. FRANŞIZA (SİĞORTA ÖDƏNİŞİNDƏN QISMƏN AZADOLMA)

Tərəflər müəyyən olunmuş bir məbləğdə və ya sığorta məbləğinin müəyyən bir faizinə qədər olan zərərlərin və yaxud dəymiş zərərin müəyyən bir hissəsinin sığortaçı tərəfindən ödənilməyəcəyini razılaşıra bilərlər.

Bu formada müəyyənləşdirilən franşiza faizi və ya miqdarı sığorta şəhadətnaməsində qeyd olunur.

6. SİĞORTANIN MÜDDƏTİ, TƏMİNATIN BAŞLANMASI VƏ SONA ÇATMASI

Sığorta təminatı, hər bir bitki üçün, həmin bitkinin şitil və ya calaqlarının istilikxanalarda əkilməsi dövründən başlayır və məhsulun toplanılmasıyla sona çatır. Digər bütün hallarda isə, sığorta təminatı başqa bir şərt nəzərdə tutulmayıbsa, şəhadətnamədə başlama və sona çatma vaxtları kimi göstərilən tarixlərdə, gecə saat 24.00-da başlayır və saat 24.00-da sona çatır.

7. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ VƏ SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QÜVVƏYƏ MİNƏMƏSİ

7.1. Sığorta haqqının birdəfəlik və ya hissə-hissə ödənilməsi razılaşıdırıla bilər.

Sığorta haqqı (onun birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim edildiyi zaman (qalan hissələr isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən müddətlərdə) ödənilir. Başqa razılaşma olmadığı hallarda, sığorta haqqı və ya birinci hissə vaxtında ödənilməsə, sığorta şəhadətnaməsi təqdim edilmiş olsa da sığortaçının məsuliyyəti başlamır və bu şərt sığorta şəhadətnaməsində qeyd olunur. Sığorta etdirən, sığorta haqqını birdəfəlik (hissə-hissə ödənilməsi qərara alındığı hallarda ilkin hissəsini şəhadətnamə təqdim edildiyi tarixdən etibarən 30 gün müddətində ödənməyə sığorta müqaviləsi etibarsız hesab edilir. Sığorta haqqının ödənməsinə baxmayaraq şəhadətnamənin təqdim edilməsi ilə sığortaçının cavabdehliyinin başlayacağı qərara alınmış olduğu hallarda, bu cavabdehlik həmin 30 günlük müddətin ilk 15 günü müddətində davam edir.

7.2. Sığorta haqqının hissələrlə ödənəcəyi qərara alınmış olduğu hallarda, haqların ödənmə vaxtları, məbləği və ödəmələr vaxtında həyata keçirilməzsə, görüləcək tədbirlər şəhadətnaməsində qeyd olunur və ya şəhadətnamə ilə birlikdə yazılı şəkildə sığorta etdirənə bildirilir. Sığorta etdirən, sığorta haqqı hissələrindən birini şəhadətnamədə göstərilən və ya yazılı şəkildə ona bildirilən tarixdən etibarən 15 gün müddətində ödəməzsə sığorta təminatı dayandırılır. Sığorta haqqı borcu, sığorta hadisəsinin baş verməməsi şərti ilə, təminatın dayandırıldığı müddət ərzində ödənersə, təminat dayandırıldığı tarixdən davam etdirilir. Sığorta haqqı borcu, sığorta təminatının dayandırıldığı tarixdən etibarən 15 gün müddətində ödənməzsə, sığorta müqaviləsi heç bir xəbərdarlıq edilmədən öz-özlüyündən etibarsız sayılır.

7.3. Şəhadətnamədə qeyd olunması şərtilə, hadisə baş verdiyi zaman sığortaçı tərəfindən verilməli olan ödəniş məbləğindən hələ ödəmə vaxtları çatmamış sığorta haqqı hissələri çıxılır.

7.4. Sığorta müqaviləsinin bu şərtlərə əsasən ləğv edildiyi hallarda, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddətin sığorta haqqı gün hesabı ilə hesablanır və artıq qalan məbləğ sığorta etdirənə qaytarılır.

8. SİĞORTA ETDİRƏNİN MÜQAVİLƏ BAĞLANDIĞI ZAMAN VƏZİFƏLƏRİ

8.1. Sığortaçı sığorta müqaviləsini sığorta etdirənin təklifdə, təklif yoxdursa sığorta şəhadətnaməsində və ya əlavələrində göstərilmiş məlumatlara əsasən bağlayır. Həmin məlumatlar aşağıdakıları əhatə etməlidir:

- sığorta etdirənin adı və familiyası.
- sığorta etdirənin hüquqi statusu.
- sığorta etdirənin ünvanı.
- sığorta olunacaq istilikxanaların ölçüləri və yerləşdiyi ərazi (rayon, kənd).
- istilikxanalardakı şüşələrin ölçüləri, ümumi sayı və dəyəri.
- konstruksiya dəyəri.

- istilikxanalarda mövcud olan və ya sığortada müddəti ərzində əkiləcək bitkilərin növü, əkiləcəyi və ya şitil ediləcəyi tarix, şitillərin sayı.

- istilikxanalarda mövcud olan və ya sığortada müddəti ərzində əkiləcək məhsulların tamamilə toplanacağı tarix, nəzərdə tutulan məhsulların təxmini miqdarı və məbləği.

- istilikxana və ya məhsulun başqa sığortada şirkətində sığortada olunub olunmadığı.

8.1.1. Sığortada etdirənin məlumatı yalan və yaxud yarımçıq olarsa, sığortada vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 1 ay müddətində müqaviləni ləğv edə və ya müqaviləni davam etdirərək həmin vaxta aid sığortada haqqı fərqini tələb edə bilər. Sığortada etdirən 8 gün müddətində, sığortada haqqı fərqini kimi tələb olunan məbləği qəbul etmədiyini bildirərsə, müqavilə ləğv edilir.

Ləğv etmənin hüquqi qüvvəyə mindiyi vaxta qədər keçən müddətin sığortada haqqı gün hesabı ilə hesablanır və artıq qalan məbləğ geri qaytarılır.

8.1.2. Sığortada etdirənin hərəkətinin qəsdən edilmədiyi hallarda sığortada hadisəsi, sığortada vəziyyəti öyrənməmişdən əvvəl və ya müqaviləni ləğv etməyi tələb edə biləcəyi müddətdə və yaxud bu təklifin hüquqi qüvvəyə minməsi üçün lazım olan müddət ərzində baş verərsə, sığortada ödənişi sığortada etdirənin məlumatına əsasən hesablanan sığortada haqqı ilə, həqiqətdə hesablanmalı olan sığortada haqqı arasındakı fərqə uyğun olaraq ödənilir.

8.2. Vaxtında istifadə olunmayan ləğv etmə və sığortada haqqı fərqini tələb etmək hüququ etibarsız sayılır.

8.3. Sığortada tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə, bu haqda sifarişli məktubla sığortada etdirənə məlumat göndərildiyi tarixdən 15 gün sonra saat 24.00-da, sığortada etdirən tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə isə, bu haqda sifarişli məktubla sığortadaçıya məlumat göndərildiyi tarixdən bir gün sonra saat 24.00-da hüquqi qüvvəyə minir.

9. SİĞORTA MÜDDƏTİ ƏRZİNDƏ SİĞORTA ETDİRƏNİN MƏ'LUMAT VERMƏ VƏZİFƏLƏRİ

9.1. Müqavilə imzalandıqdan sonra sığortada olunmuş əmlak və ya məhsulların təklifdə, təklif yoxdursa, sığortada şəhadətnaməsində və ya onun əlavələrində göstərilən yeri, vəziyyəti və ya növü sığortadaçının razılığı olmadan dəyişdirilərsə, sığortada etdirən maksimum 8 gün müddətində bu dəyişiklik haqqında sığortadaçıya məlumat verməlidir.

9.2. Dəyişikliyin mahiyyəti sığortadaçı tərəfindən öyrənildikdən sonra sığortadaçı, 8 gün müddətində müqaviləni ləğv edə bilər və ya sığortada haqqı fərqini tələb etməklə müqaviləni davam etdirə bilər.

Sığortada etdirən, 8 gün müddətində sığortada haqqı fərqini kimi tələb olunan məbləğlə razılaşmadığını bildirərsə, sığortadaçı müqaviləni səkkiz gün müddətində ləğv edə bilər.

Ləğv etmənin hüquqi qüvvəyə mindiyi vaxta qədər keçən müddətin sığortada haqqı gün hesabı ilə hesablanır və artıq qalan məbləğ geri qaytarılır.

9.3. Vaxtında istifadə olunmayan ləğv etmə və ya sığortada haqqı fərqini tələb etmə hüququ etibarsız sayılır.

9.4. Sığorta olunmuş məhsulların təklifdə, təklif yoxdursa, sığorta şəhadətnaməsində və ya onun əlavələrində göstərilən yerinin, vəziyyətinin və ya növünün dəyişməsinə öyrənən sığortaçı, sığorta müqaviləsinin heç bir dəyişiklik edilmədən qüvvədə qalmasına razı olduğunu bildiren hansısa bir hərəkət edərsə, ləğv etmə və ya sığorta fərqini tələb etmə hüququnu itirir.

9.5. Dəyişiklik hadisənin baş vermə ehtimalının azaldarsa və daha az sığorta haqqı alınmasını tələb edərsə sığortaçı, bu dəyişikliyin baş verdiyi tarixdən başlayaraq müqavilənin başa çatmasına qədər olan müddət üçün sığorta haqqını gün hesabı əsas götürülməklə hesablayır və fərqini sığorta etdirənə qaytarır.

9.6. Dəyişiklik edildikdən sonra:

- sığortaçı vəziyyəti öyrənməmişdən əvvəl;
- sığortaçı müqaviləni ləğv etməyi tələb edə biləcəyi müddət ərzində;
- ləğv etmənin hüquqi qüvvəyə minməsi üçün lazım olan müddət ərzində sığorta hadisəsi baş verərsə sığorta ödənişi, sığorta etdirənin məlumatına əsasən hesablanan sığorta haqqı ilə, həqiqətdə hesablanmalı olan sığorta haqqı arasındakı fərqə uyğun olaraq ödənilir.

9.7. Sığortaçı tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə, bu haqda sifarişli məktubla sığorta etdirənə məlumat göndərildiyi tarixdən 15 gün sonra saat 24.00-da, sığorta etdirən tərəfindən həyata keçirilən ləğv etmə isə, bu haqda sifarişli məktubla sığortaçıya məlumat göndərildiyi tarixdən bir gün sonra saat 24.00-da hüquqi qüvvəyə minir.

ZƏRƏR VƏ ÖDƏNİŞ

10. SİĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏ SİĞORTAÇININ HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

10.1. Hadisə baş verdiyi zaman sığortaçı və ya onun səlahiyyətli nümayəndələri, sığorta olunan bitkiləri və ya əmlakı mühafizə etmək və zərərin miqdarını azaltmaq məqsədilə lazımı və müvafiq formalarda zərər çəkmiş istilikxanaya daxil ola bilərlər. Sığortaçının bu cür hərəkət etməsi onun öz üzərinə hansısa bir ödəniş öhdəliyi götürməsi və müqavilə hüquqlarının hansısa birindən imtina etməsi kimi başa düşülməməlidir.

10.2. Sığortaçı, zərərin miqdarı ilə əlaqədar sənədlər ona verildikdən sonra lazımı araşdırmaları ən gec 1 ay müddətində başa çatdıraraq zərər və ödənişin miqdarını müəyyənləşdirib sığorta etdirənə bildirməlidir.

11. SİĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİYİ ZAMAN SİĞORTA ETDİRƏNİN VƏZİFƏLƏRİ

Hadisə baş verdiyi zaman sığorta etdirən:

11.1. Hadisənin baş verdiyi məlum olan tarixdən e`tibarən ən gec beş iş günü müddətində sığorta şirkətinə məlumat verməlidir;

11.2. Hadisə baş verməsindən mütəxəssis və ya ekspert yoxlaması aparılacağı vaxta qədər keçən müddət ərzində zərər çəkmiş bitkinin normal inkişaf

etməsi üçün lazımi tədbirlər görməli və sığortaçı tərəfindən bu məqsədlə verilən təlimata imkan daxilində maksimum əməl etməlidir;

11.3. Mütəxəssis və ya ekspert yoxlaması keçirilənə qədər, məcburi hallar istisna olmaqla, zərər çəkmiş bitki və ya istilikxanayla əlaqədar, zərərin miqdarını müəyyənləşdirməyi çətinləşdirə və ya onun miqdarını artırma biləcək heç bir dəyişiklik etməməlidir;

11.4. Hadisə baş verdiyi zaman istilikxanada olan və daha çox zərər çəkmiş bir məhsulun yerinə mövsümə uyğun olaraq yeni bir məhsul əkmək istəyərsə, istilikxananın təmizlənərək təkrar əkin və ya calaq işlərinin aparılmasına razılıq almaq üçün sığortaçıya müraciət etməlidir;

11.5. Hadisənin baş vermə səbəblərini, zərərin miqdarını və dəlilləri müəyyənləşdirmək, eləcə də zərərin, təqsirkar üçüncü şəxslər tərəfindən ödənilməsi hüququndan istifadə edilməsi üçün lazım olan məlumat və sənədləri, sığortaçının tələbinə əsasən gecikdirmədən ona təqdim etməlidir;

11.6. Sığorta ödənişinin məbləği və zərərin təqsirkar üçüncü şəxslər tərəfindən ödənilməsi hüququndan istifadə etmə imkanlarının müəyyən edilməsi üçün sığortaçının və ya onun səlahiyyətli nümayəndələrinin sığorta hadisəsinin baş verdiyi yer, sığortalanmış məhsul və bunlarla əlaqədar sənədlər üzərində araşdırma və yoxlamalar aparmalarına icazə verməlidir.

12. SIĞORTA HADİSƏSİ ZAMANI SIĞORTA ETDİRƏNİN MÜHAFİZƏ VƏ XİLAS ETMƏ TƏDBİRLƏRİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ

Sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman, sığortalı zərərin qarşısını almaq, miqdarını azaltmaq və ya təsir gücünü zəiflətmək üçün lazımi tədbirlər görməlidir.

Görülən bu tədbirlər və sığortaçının həyata keçirilməsini tələb etdiyi tövsiyyələr ilə əlaqədar çəkilən xərclər sığortaçı tərəfindən ödənilir.

Sığorta müqaviləsi, əmlakın dəyərindən az məbləğdə bağlandığı hallarda, müqavilədə başqa şərt nəzərdə tutulmayıbsa, sığortaçı həmin xərcləri sığorta olunmuş əmlakın sığorta məbləği ilə hadisə baş verən tarixdəki həqiqi dəyəri arasındakı nisbətə uyğun olaraq ödəyir.

13. ZİYAN VƏ ZƏRƏRİN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ

Sığorta olunmuş bitki və istilikxanalara dəyən zərərin miqdarı tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə müəyyən edilir.

13.1. Tərəflər zərərin miqdarı ilə əlaqədar razılığa gələ bilmədikdə, zərərin miqdarının müəyyən edilməsi üçün mütəxəssis və ya ekspertə müraciət edilməsi haqqında qərar qəbul edirlər. Bu zaman, zərərin miqdarı aşağıdakı prinsiplər əsasında müəyyən edilir və sığortaçıdan ödəniş tələb edildikdə, mütəxəssis və ya ekspertin zərərin miqdarı ilə əlaqədar rəyi, sığorta ödənişinin müəyyən edilməsi üçün əsas götürülür.

13.2. Tərəflər, mübahisənin həll edilməsi üçün mütəxəssis və ya ekspertin birlikdə seçmək haqqında razılığa gələ bilməzlərsə, onda tərəflərdən hər biri

ayrılıqda öz mütəxəssis və ya ekspertini tə`yin edir və bunu digər tərəfə bildirir. Tərəflərin mütəxəssis və ya ekspertləri tədqiqata başlamamışdan əvvəl, seçildikləri tarixdən 7 gün müddətində üçüncü bitərəf mütəxəssis və ya eksperti seçirlər. Bitərəf mütəxəssis və ya ekspert yalnız tərəflərin mütəxəssis və ya ekspertlərinin razılığı gələ bilmədikləri məsələlər haqqında ayrılıqda və yaxud tərəflərin mütəxəssis və ya ekspertləri ilə birlikdə rə`y verə bilər. Mütəxəssis və ya ekspertlərin rəyləri tərəflərə eyni vaxtda bildirilir.

13.3. Tərəflərdən biri digərinin tərəfin mə`lumatından sonra 15 gün müddətində öz mütəxəssis və ya ekspertini tə`yin etməzsə, yaxud tərəflərin mütəxəssis və ya ekspertləri üçüncü bitərəf mütəxəssis və ya ekspertin seçilməsi haqqında 7 gün müddətində razılığa gələ bilməzlərsə, tərəflərin mütəxəssis və ya ekspertləri, habelə üçüncü bitərəf mütəxəssis və ya ekspert tərəflərdən birinin tələbi ilə hadisə baş verən ərazidəki mübahisələri həll etməyə aidiyyəti olan məhkəmə tərəfindən seçilir.

13.4. Məsələnin həlli üçün müştərək bir mütəxəssis və ya ekspert tə`yin edimişdirsə, həmin mütəxəssis və ya ekspert tə`yin olunduğu vaxtdan, digər hallarda isə üçüncü mütəxəssis və ya ekspert seçildiyi tarixdən e`tibarən ən geci üç ay müddətində və bütün hallarda hadisənin baş verməsindən sonra altı ay müddətində mütəxəssis və ya ekspertin rə`yi e`lan edilməzsə, tərəflər zərərin miqdarını hər cür dəlillə sübut edə bilirlər.

13.5. Mütəxəssis və ya ekspertlərdən, iş bacarıqlarının lazımi səviyyədə olmamasına görə, onların kimliyinin öyrənilməsindən sonra 7 gün müddətində imtina oluna bilinər. Vaxtında istifadə edilməyən imtina hüququ e`tibarsız sayılır.

13.6. Mütəxəssis və ya ekspert vəfat edərsə, iste`fa verərsə və ya rədd edilərsə, onun yerinə eyni qaydada yeni mütəxəssis və ya ekspert seçilir və işi yarımçıq qaldığı yerdən davam etdirilir.

13.7. Sığortta etdirənin vəfat etməsi, seçdiyi mütəxəssis və ya ekspert səlahiyyətlərinə xitam verilməsinə səbəb ola bilməz.

13.8. Mütəxəssis və ya ekspert, zərərin miqdarının müəyyən edilməsi, sığortalanmış bitkilərin hadisə baş verdiyi andakı dəyərinin hesablanması üçün lazım olacaq qeydiyyat və sənədləri tələb edə və hadisə yerində tədqiqatlar apara bilirlər.

13.9. Mütəxəssis və ya ekspertlərin və ya üçüncü mütəxəssis və ya ekspert verəcəyi rəy qətidir və tərəflər buna əməl etməlidir.

Mütəxəssis və ya ekspert rəylərinə yalnız, rəyin real vəziyyətdən açıq aşkar fərqləndiyi hallarda və bu rəyin e`lan edildiyi tarixdən e`tibarən 7 gün müddətində hadisənin baş verdiyi ərazidəki iqtisadi mübahisələri həll etməyə aidiyyəti olan məhkəmə vasitəsilə e`tiraz oluna bilər.

13.10. Tərəflərdən hər biri öz mütəxəssis və ya ekspertinin xərclərini ödəyir. Üçüncü mütəxəssis və ya ekspert, habelə müştərək mütəxəssis və ya ekspertlərin xərclərini tərəflər bərabər şəkildə ödəyirlər.

13.11. Zərəm məbləğinin müəyyən edilməsi, bu müqavilədə və qanunvericilikdə göstərilən hökm və şərtlərə, eləcə də onların tətbiq edilməsinə heç bir tə`sir göstərmir.

14. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HESABLANMASI

14.1. Sığorta ödənişi hesablandığı zaman, sığortalı əmlakın hadisə baş verdiyi tarixdəki satış qiyməti əsas götürülür.

İstilikxananın şüşələri, konstruksiya, istilik, hava və su sistemi kimi istilikxananın əsas ünsürü hesab edilən cihaz və qurğular üçün şəhadətnamədə göstərilən sığorta məbləği, məhsul üçün isə məhsulun bir ədədinin və ya kiloqramının qiyməti əsas götürülür. Lakin bu zaman şüşənin dəyəri, onun sığortalanma dövründə mövcud olan satış qiymətindən, məhsulun qiyməti isə onun zərər tarixindəki yerli topdan satış qiymətindən çox olmamalıdır.

Zərər və itkinin ümumi məbləğindən, əgər varsa, sovtaj (istifadəyə yararlı hissə) çıxılır.

14.2. Şüşə qırıqlarının bitki olan ərazidən təmizlənməsi ilə əlaqədar çəkilən xərclərə görə ödəniləcək məbləğ, başqa şərt nəzərdə tutulmayıbsa, məhsul, şüşə və konstruksiyanın ümumi sığorta dəyərinin 10 %-i həcmində ola bilər.

14.3. Qismən dəyən zərərlərə görə veriləcək ödənişlərin məbləği, tam məhv olma zamanı ödəniləcək ödəniş məbləğindən çox ola bilməz.

15. TƏRƏFLƏR ARASINDA RAZILAŞDIRILMIŞ SİĞORTA MƏBLƏĞİ

Sığorta müqaviləsi imzalandığı zaman və ya sığorta müqaviləsi qüvvədə olduğu müddət ərzində, sığorta olunan qurğu, avadanlıq və sistemlərin dəyəri sığorta etdirən və sığortaçının birlikdə seçdikləri mütəxəssis və ya ekspertlər tərəfindən müyyən olunduğu və tərəflərin onu qəbul etdiyi hallarda, hadisə baş verdiyi və ödəniş hesablandığı zaman qəbul edilmiş həmin məbləğ əsas götürülür və tərəflərdən heç birinin buna e"tiraz etmək hüququ yoxdur.

Mütəxəssis və ya ekspert xərclərini, razılaşdırılmış məbləğin müəyyən edilməsini tələb edən tərəf ödəyir.

16. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ

16.1. Sığortaçının cavabdehliyi sığortalı malların hamısı üçün ümumi sığorta məbləği müəyyən edilibsə bu məbləğ, sığortalı mallar, xüsusiyyətlərinə görə qrup və növlərə bölünərsə, bu maddə və növlərlə əlaqədar dəyərlərlə məhdudlaşır.

16.2. Məhsul bir neçə sığorta şirkətində sığorta olunduğu hallarda, ödənişin məbləği hesablandıqdan sonra, sığortaçı öz payına düşən məbləği ödəyir.

17. ÖDƏNİŞ MƏBLƏĞİNİN AZALDILMASI VƏ YA RƏDD EDİLMƏSİ

Sığorta etdirən, hadisə baş verdiyi zaman öz vəzifələrini yerinə yetirməzsə və bu zərərin miqdarının artmasına səbəb olarsa, həmin artan məbləğ, hesablanacaq ümumi ödəniş məbləğindən çıxılır.

Sığorta etdirən, hadisənin baş verməsinə qəsdən şərait yaradarsa və ya zərərin miqdarını qəsdən artırmağa çalışarsa, sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş hüquqlarından məhrum olur.

Bu bölmədə göstərilən halların mövcudluğu sığortaçı tərəfindən sübut edilməlidir.

18. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN NƏTİCƏLƏRİ VƏ SİĞORTAÇININ MƏ`SULİYYƏTİNİN SONA ÇATMASI

18.1. Sığortaçı, hesablanmış ödəniş məbləğini ən gec 1 ay müddətində ödəməlidir.

18.2. Sığorta etdirənin zərər vurulmasında təqsirkar şəxsə qarşı olan iddia hüququ ödənilmiş sığorta ödənişi məbləği müqabilində sığortaçıya keçir. Sığorta etdirən, sığortaçının irəli sürəcəyi iddialarla əlaqədar lazımi mə`lumat və sənədləri mümkün olan ən qısa müddət ərzində təqdim etməlidir.

18.3. Sığorta hadisəsi nəticəsində tam məhv olma baş verdiyi hallarda sığorta müqaviləsi sona çatmış olur. Qismən zədələnmə baş verdiyi hallarda isə, sığorta dəyəri, hadisənin baş verdiyi tarixdən e`tibarən verilmiş ödənişin məbləği həcmində azaldılır.

Sığorta məbləğinin qrup və ya növlərə ayrılmış olduğu hallarda da eyni qayda tətbiq edilir.

Sığorta məbləğinin azaldıldığı hallarda, həmin məbləğ, sığorta etdirənin təklifinə əsasən və həmin tarixdən e`tibarən gün hesabına görə hesablanacaq əlavə sığorta haqqı ödənməsi şərti ilə əvvəlki məbləğə qədər artırıla bilər.

18.4. Qismən zədələnmə baş verdiyi zaman tərəflərin müqaviləni ləğv etmək hüququ vardır. Sığortaçı, ləğv etmə hüququndan yalnız ödəniş verməmişdən əvvəl istifadə edə bilər.

18.5. Ləğv etmənin hüquqi qüvvəyə mindiyi tarixə qədər keçən müddətin sığorta haqqı, gün hesabı ilə hesablanır və artıq qalan məbləğ geri qaytarılır.

19. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ XİTAM VERİLDİKDƏ SİĞORTA HAQQININ HESABLANMASI

Bu şərtlərdə nəzərdə tutulmayan digər hallarda sığorta etdirənin və ya sığortaçının təşəbbüsü ilə sığorta müqaviləsinə xitam verilə bilər.

Sığorta müqaviləsinə sığorta etdirənin təşəbbüsü ilə xitam verilərsə, müqaviləyə xitam verilən vaxta qədər keçən müddətin sığorta haqqı qısa müddət hesabına görə hesablanır və artıq qalan məbləğ (əgər qalarsa), sığortaçının bu müqavilə ilə əlaqədar çəkdiyi xərcləri çıxmaqla sığorta etdirənə qaytarılır.

Sığorta müqaviləsinə sığortaçının təşəbbüsü ilə xitam verilərsə, müqaviləyə xitam verilən vaxta qədər keçən müddətin sığorta haqqı gün hesabına görə hesablanır və artıq qalan məbləğ (əgər qalarsa), sığortaçının bu müqavilə ilə əlaqədar çəkdiyi xərcləri çıxmaqla sığorta etdirənə qaytarılır.

DİGƏR MÜDDƏALAR

20. MÜLKİYYƏT SAHİBİNİN DƏYİŞMƏSİ

20.1. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olma müddəti ərzində, sığortalanmış istilikxana və ya məhsulun mülkiyyət sahibi dəyişərsə, sığorta müqaviləsi hüquqi qüvvəsində qalır və sığorta etdirənin müqavilə ilə əlaqədar hüquq və vəzifələri yeni mülkiyyət sahibinə keçir. Dəyişiklik zamanı, sığorta etdirən və sığortanın mövcudluğunu öyrənən yeni mülkiyyət sahibi vəziyyəti 15 gün müddətdə sığortaçıya bildirməlidirlər.

20.2. Sığortaçı dəyişikliyi, yeni mülkiyyət sahibi isə sığortanın mövcudluğunu öyrəndikləri tarixdən etibarən 8 gün müddətdə müqaviləni ləğv edə bilirlər.

20.3. Vaxtında istifadə edilməyən ləğv etmə, hüququ qüvvəsini itirmiş hesab olunur.

20.4. Ləğv etmənin hüquqi qüvvəyə mindiyi tarixə qədər keçən müddətin sığorta haqqı gün hesabı ilə hesablanır və artıq qalan məbləğ yeni mülkiyyət sahibinə qaytarılır.

20.5. Sığortalı yer və məhsulların sahibinin dəyişməsi zamanı ödənməli olan sığorta haqqı borclarına görə, sığorta etdirən və ləğv etmə hüququndan istifadə etməyən yeni mülkiyyət sahibi birlikdə məsulyyət daşıyırlar.

20.6. Sığorta etdirən vəfat edərsə, müqavilə ilə əlaqədar bütün hüquq və vəzifələri yeni mülkiyyət sahibinə keçir.

21. SİĞORTA OLUNMUŞ İSTİLİKXANALARIN YERİ VƏ ONUN DƏYİŞDİRİLMƏSİ

Sığorta təminatı, yalnız sığorta müqaviləsində göstərilən yer və ya yerlər üçün etibarlıdır. Sığorta olunmuş istilikxanaların yeri dəyişdirildiyi zaman şərtlərin 9-cu bəndinin müddəaları tətbiq edilir.

22. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLAR

22.1. Sığorta etdirənin məlumat və xəbərdarlıqları, sığorta şirkətinin mərkəzinə və ya sığorta müqaviləsinin imzalanmasına vasitəçilik edən agentliyə, sifarişli məktub vasitəsilə bildirilir.

22.2. Sığortaçının məlumat və xəbərdarlıqları sığorta etdirənin sığorta şəhadətnaməsində göstərilən ünvanına, bu ünvan dəyişmişsə bildirilən son ünvana eyni formada çatdırılır.

22.3. Tərəflərə, imza etdirmək şərtilə, şəxsən təqdim olunan məktublar və ya teleqraf vasitəsilə bildirilən xəbərdarlıq və məlumatlar da sifarişli məktub vasitəsilə bildirilən xəbərdarlıq və məlumatlar səviyyəsində hüquqi qüvvəyə malikdir.

23. İŞ SİRRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANLIMASI

Sığortacı və onun səlahiyyətli nümayəndələri, bu müqavilənin bağlanması ilə əlaqədar sığortada etdirənə və sığortalıya aid öyrənəcəkləri bütün iş sirlərinin gizli saxlanmasına görə dəyəcək zərər üçün məsuliyyət daşıyırlar.

24. MÜBAHİSƏLƏRƏ BAXILMASI VƏ HƏLL EDİLMƏSİ

Bu sığortada müqaviləsi ilə əlaqədar bütün fikir ayrılıqları, sığortada şirkətinin əleyhinə olan iddialar zamanı şirkət mərkəzinin və ya müqavilənin imzalanmasına vasitəçilik edən agentliyin yerləşdiyi ərazidə və yaxud hadisənin baş verdiyi ərazidə, sığortada etdirənin əleyhinə olan iddialar zamanı isə, sığortada etdirənin yaşadığı ərazidə yerləşən aidiyyətli olan məhkəmə tərəfindən həll edilir.

25. MÜDDƏT

Sığortada şəhadətnaməsindən irəli gələn bütün tələblər Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə həll edilir.

26. XÜSUSİ ŞƏRTLƏR

Sığortada şəhadətnaməsində əsas şərtlərə və bununla əlaqədar olan əlavə şərtlərə (klozlara) zidd olmayan xüsusi şərtlər də yazıla bilər.